

Mateusz Dziechciarz*

GIEŁDY FRACHTOWE JAKO NARZĘDZIA WSPOMAGAJĄCE EFEKTYWNOŚĆ WYKORZYSTANIA TABORU SAMOCHODOWEGO

Transport samochodowy, jako najczęściej wykorzystywana gałąź transportu w ramach Unii Europejskiej, podlega ciągłemu rozwojowi zarówno pod względem infrastruktury jak i środków transportu. Ważnym elementem we wspieraniu transportu samochodowego są giełdy frachtowe, wykorzystujące zasoby internetu programy giełdowe pozwalają w szybki i skuteczny sposób znaleźć przestrzeń ładunkową dla gestora ładunku lub zorganizować załadunek dla pojazdu. Pomimo mnogości funkcji, giełdy frachtowe są obsługiwane intuicyjnie, dzięki czemu liczba przedsiębiorstw korzystających z nich stale rośnie. Dla większości użytkowników giełdy frachtowe mają duże znaczenie dla funkcjonowania przedsiębiorstwa. Jak pokazały badania przeprowadzone na potrzeby niniejszego artykułu, zastosowane w giełdach frachtowych rozwiązania pozwalają ograniczyć czas poszukiwania nowej oferty transportowej oraz zwiększają efektywności wykorzystania taboru samochodowego. Ponadto w wypadku części przedsiębiorstw okres pracy z giełdą zbiegł się ze zwiększeniem taboru samochodowego.

Słowa kluczowe: giełdy frachtowe, giełdy transportowe, transport samochodowy, efektywność, tabor samochodowy, System Trans.eu

Wstęp

Transport samochodowy należy do najczęściej wykorzystywanych gałęzi transportu w przewozach towarowych w ramach Unii Europejskiej. W latach

* mgr inż. Mateusz Dziechciarz – doktorant na Wydziale Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytetu Szczecińskiego.

2005–2012 w państwach UE transportem samochodowym przewieziono średnio ok. 76,2% wszystkich ładunków¹. Wiodąca rola transportu samochodowego jest spowodowana w głównej mierze dużą dostępnością środków transportu oraz wysokim i wciąż polepszającym się stanem infrastruktury. Dzięki regularnie rozwijanej sieci dróg międzynarodowych oraz prawie nieograniczonym dostępem do elementów suprastruktury, transport samochodowy wyróżnia się wysoką punktualnością i terminowością dostaw, co pozytywnie wpływa na wdrażanie metody *Just in Time* w dostawach do przedsiębiorstw oraz realizację dostaw *door to door*. Co więcej, transport samochodowy cechuje się elastycznością oraz szybkością przewozu. Sam proces transportu, zarówno na krótkie, jak i długie odległości, jest możliwy do zaplanowania w taki sposób, aby dostawa była realizowana zgodnie ze szczegółowym harmonogramem. Ponadto, dzięki wysokiej dostępności taboru samochodowego, zmiany w czasie trwania przewozu (przyśpieszenie lub opóźnienie) mogą być wdrażane na bieżąco².

Wzrost wymagań konsumenta względem usług transportowych sprawia, że transport samochodowy podlega nieustannemu rozwojowi, zarówno pod względem jakości środków transportu i przestrzeni ładunkowych, jak i w sferze zarządzania i wsparcia transportu. Zwiększenie zapotrzebowania na przewozy powoduje wyodrębnienie zróżnicowanych kanałów dystrybucji usług transportowych po stronie podażowej. W kanałach bezpośrednich przewoźnik świadczy usługi ostatecznemu odbiorcy pomijając pośredników. Taka forma działalności daje korzyści w postaci pełnej kontroli nad zleceniem, jednak z uwagi na dużą liczbę podmiotów zarówno po stronie popytu, jak i podaży usług transportowych, ogranicza penetrację rynku. W kanałach pośrednich natomiast pomiędzy przewoźnikiem, a ostatecznym odbiorcą występuje jeden lub wielu pośredników³. Pośrednikami mogą być przedsiębiorstwa logistyczne, spedycyjne oraz centra sprzedaży, dysponujące rozbudowaną siecią odbiorców usług⁴. Przewoźnik może świadczyć usługi w kanale pośrednim jednorazowo lub na zasadzie współpracy, np. przez przekazanie pojazdu do „prowadzenia”. Oznacza to oddanie pojazdu w gestię

¹ *Główne tabele dotyczące transportu*, Europejski Urząd Statystyczny Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tsdtr220&language=en#> (dostęp 12.04.2015).

² *Transport*, red. W. Rydzkowski i K. Wojewódzka-Król, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 38.

³ I. Pisz, T. Sęk, W. Zielecki, *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2013, s. 148–150.

⁴ E. Mendiak, *Ekonomika transportu*, Wyższa Szkoła Logistyki, Poznań 2009, s. 319.

pośrednika (spedytora), który poszukuje wolnych ładunków. Podobną formą kanału świadczenia usług transportowych jest outsourcing kontraktowy, w którym przedsiębiorstwo całkowicie rezygnuje ze świadczenia usług transportowych wykorzystujących swój tabor na rzecz stałych kontraktów z przewoźnikami⁵. Inną formą dystrybucji usług transportowych jest obsługa stałych tras dla jednego odbiorcy. Taki rodzaj kanałów dystrybucji jest charakterystyczny dla transportu pasażerskiego oraz przy długofalowych umowach pomiędzy stronami.

W ramach dystrybucji usług przewoźnicy korzystają także z mediów, np. radia, telewizji, internetu oraz prasy. Jednym ze współczesnych kanałów dystrybucji są giełdy frachtowe⁶. Są to programy komputerowe, wykorzystujące zasoby internetu, służące do poszukiwania i ogłaszania wolnych przestrzeni ładunkowych i wolnych ładunków, zarówno w transporcie krajowym, jak i międzynarodowym⁷. Podstawą powstania pierwszych giełd frachtowych był system Minitel, który został wprowadzony do użytku przez France Telecom na początku lat 80. ubiegłego wieku. System umożliwiał kontakt z drugą osobą za pomocą wideo-tekstowego terminala. Nowatorskie jak na tamte czasy rozwiązanie sprawiło, że Minitel stał się powszechnym narzędziem w pracy francuskich przedsiębiorstw (w 1985 r. systemem dysponowało ok. 39% przedsiębiorstw, natomiast w 1990 – ok. 84%) oraz pozwolił na rozwój nie tylko giełd frachtowych, ale także m.in. usług finansowych oraz zarządzania relacjami z klientem⁸. Jednym z pierwszych przedsiębiorstw, które zaadaptowało system Minitel do działalności związanej z usługami giełdy frachtowej był belgijski Teleroute⁹. Obecnie w Europie działa ponad sto giełd transportowych¹⁰.

Użytkownikami giełd są w głównej mierze firmy transportowe i spedycyjne, których podstawowym celem działalności jest organizacja transportu (ok.

⁵ M. Stajniak, M. Hajdul, M. Foltynski, A. Krupa, *Transport i spedycja. Podręcznik do kształcenia w zawodzie technik logistyk*, Instytut Logistyki i Magazynowania, Poznań 2008, s. 158.

⁶ W praktyce pojęcie „giełdy frachtowe” jest zamiennie używane z nazwą „giełdy transportowe”.

⁷ J. Mieszaniec, R. Ogrodnik, *Innowacyjne rozwiązania dla wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w obszarze zarządzania transportem, Komputerowo zintegrowane zarządzanie*, Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją, Opole 2010, s. 226.

⁸ E. Brousseau, *E-Commerce in France: Did Early Adoption Prevent the Development?*, „The Information Society: An International Journal” 2003, nr 19 (1), s. 4.

⁹ B. Clements, *Disintermediation as a Potential Consequence to the Creation of Electronic Freight Exchanges*, „Supply Chain Practice” 2001, vol. 3., nr 4, s. 55.

¹⁰ Cargo News, *Giełda transportowa katalizatorem biznesu*, www.cargonews.pl/gielda-transportowa-katalizatorem-biznesu/# (dostęp 10.05.2015).

94% użytkowników). W niewielkim stopniu z giełd korzystają także przedsiębiorstwa związane tylko z produkcją (ok. 6%). Giełdy transportowe cieszą się dużą popularnością w małych przedsiębiorstwach – zatrudniających do 9 pracowników (blisko 45% użytkowników)¹¹. Dynamicznie rozwijający się rynek komputerów bezprzewodowych oraz bezprzewodowego internetu sprawia, że właściciel przedsiębiorstwa może sprawować rolę spedytora i kierowcy w jednej osobie, przeglądając oferty i zawierając transakcje z kabiny ciągnika. Dzięki tej mobilności giełd frachtowych, przedsiębiorstwa transportowe, które dopiero rozpoczynają swoją działalność na rynku, mają możliwość już na starcie uniknięcia dodatkowego kosztu związanego z zatrudnieniem osoby odpowiedzialnej za organizację transportu i poszukiwanie nowych ofert, co w dalszej perspektywie przekłada się na możliwości rozwoju przedsiębiorstwa.

Celem niniejszego artykułu jest zaprezentowanie zasad działania giełd frachtowych oraz pokazanie ich najważniejszych funkcji. Ponadto na podstawie ankiety przeprowadzonej na potrzeby poniższej publikacji, dokonano oceny wpływu giełd frachtowych na poprawę efektywności wykorzystania taboru samochodowego.

1. Funkcje giełdy frachtowej na podstawie Systemu Trans.eu

Analizę funkcjonowania giełdy frachtowej przeprowadzono na przykładzie Systemu Trans.eu, którego operatorem jest spółka Logintrans sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Platforma Trans.eu powstała w 2004 roku, początkowo oferując rozwiązania z zakresu poszukiwania wolnych przestrzeni ładunkowych i ładunków wyłącznie dla polskich przedsiębiorców. Od 2007 roku spółka rozpoczęła ekspansję na rynkach europejskich. Obecnie Platforma Trans.eu ma oddziały w 11 krajach (m. in. w Bułgarii, Niemczech, Belgii, Holandii, Rosji oraz Turcji)¹², natomiast swoim zasięgiem obejmuje przedsiębiorstwa transportowe, spedycyjne i logistyczne z całej Europy¹³.

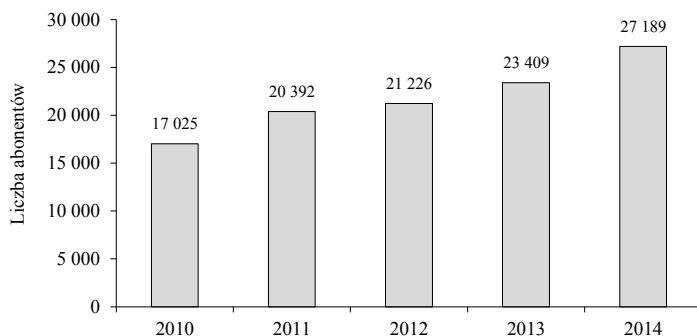
Giełdy frachtowe, dzięki swoim możliwościom oraz dynamice rozwoju i ciągłemu dostosowywaniu się do potrzeb użytkowników, stały się istotnym narzędziem w funkcjonowaniu przedsiębiorstw branży TSL. Dla ok. 40%

¹¹ P. Lewandowski, M. Dziechciarz, Wpływ *giełd transportowych na sektor TSL*, „Logistyka” 2011, nr 5, s. 1127–1132.

¹² Materiały Trans.eu.

¹³ Giełda Trans.eu, www.trans.eu/pl/o-grupie-logintrans (dostęp 12.04.2015).

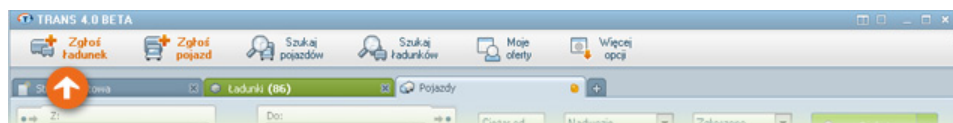
użytkowników giełd frachtowych mają one duży bądź bardzo duży wpływ na przedsiębiorstwo. Podobnie jest w wypadku oddziaływania na całą branżę TSL – blisko 80% użytkowników widzi duży bądź bardzo duży wpływ giełd¹⁴. Odzwierciedleniem przytoczonych wyników jest wzrastający udział abonentów Systemu Trans.eu w ostatnich czterech latach. Jak zaprezentowano na rysunku 1, we wspomnianym okresie akces do giełdy uzyskało ok. 10 tys. nowych abonentów.

Rys. 1. Zmiana liczby abonentów w Systemie Trans.eu w latach 2010–2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów Trans.eu.

Funkcjonowanie większości giełd transportowych oparte jest na podobnych zasadach. Główny aspekt działalności jest podzielony między oferowanie i poszukiwanie wolnych ładunków oraz oferowanie i poszukiwanie wolnych przestrzeni ładunkowych (rys. 2). Dwie wspomniane funkcje są uzupełnione o wiele udogodnień, mających na celu usprawnienie planowania i realizacji usługi transportowej¹⁵.

Rys. 2. Menu główne giełdy frachtowej Systemu Trans.eu

Źródło: System Trans.eu.

¹⁴ P. Lewandowski, M. Dziechciarz, *Wpływ giełd transportowych...*, s. 1127–1132.

¹⁵ T. Grzelak, *Zastosowanie technologii GPS, GPRS, wykorzystanie Internetu oraz systemu zdalnego zarządzania ruchem (ATMS) we współczesnym transporcie. Współczesne procesy i zjawiska w transporcie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006, s. 31.

Pomimo mnogości opcji do wyboru, obsługa giełdy jest prosta i intuicyjna. Elementami odróżniającymi giełdy od siebie jest wygląd interfejsu oraz miejsce działania (przeglądarka internetowa lub zainstalowane oprogramowanie). Wspólnym i najważniejszym elementem wszystkich giełd jest menu poszukiwania i dodawania ofert. W Systemie Trans.eu jest ono podzielone na cztery części:

1. „Zgłoś ładunek” – jest to opcja umożliwiająca zgłoszenie na giełdzie nowego ładunku do przewiezienia. Gestor ładunku ma możliwość precyzyjnego określenia wymagań dotyczących transportu, takich jak: miejsce i czas załadunku oraz dostawy, wymiary i tonaż, rodzaj wymaganej przestrzeni ładunkowej (np. plandeka, wywrotka, coilmulda¹⁶) oraz inne wymagania (np. linka celna, klasa ADR, przyczepa z windą, wymagane palety na wymianę). Ponadto użytkownik może uzupełnić ofertę o dane kontaktowe, wysokość stawki transportowej oraz dokładnie określić miejsce załadunku.
2. „Zgłoś pojazd” – jest to opcja dla dysponującego wolną przestrzenią ładunkową. W trakcie rozładunku lub nawet po podjęciu ładunku użytkownik za pośrednictwem tej funkcji może zgłosić swój pojazd w dowolnym miejscu, określając kraj i miasto, gdzie pojazd aktualnie się znajduje, czas dostępności taboru oraz jego charakterystykę (np. rodzaj naczepy, ilość wolnego miejsca w przestrzeni ładunkowej). Dzięki możliwości zgłaszania wolnej przestrzeni ładunkowej z wyprzedzeniem, operator może zaplanować pracę zestawu w perspektywie nawet kilku dni. Dodatkowo funkcja „Zgłoś pojazd” daje możliwość określenia preferowanego obszaru dostawy dla poszukiwanego ładunku.
3. „Szukaj ładunków” – ta opcja jest skierowana do właściciela wolnej przestrzeni ładunkowej. Opcja „szukaj ładunków” umożliwia określenie obszaru wyszukiwania wolnych ładunków wokół miejsca, w którym znajdzie się lub znajduje się pojazd (z dokładnością do kilometra). Ponadto użytkownik może sprecyzować wyszukiwanie przez podanie preferowanego miejsca lub obszaru dostawy oraz określenie rodzaju możliwego ładunku do podjęcia. Aby skrócić poszukiwanie nowego ładunku, użytkownik może także zdefiniować jego charakter (np. wielkość, wymagany rodzaj naczepy, klasa ADR) oraz określić termin gotowości pojazdu.

¹⁶ Coilmulda – rodzaj naczepy wyposażonej w nieckowate zagłębienie na podłużnej osi przestrzeni ładunkowej, przeznaczona do transportu ładunków w postaci kręgów.

4. „Szukaj pojazdów” – podobnie jak w przypadku oferowania wolnej przestrzeni ładunkowej, także gestor ładunku ma dwie możliwości zgłaszania swojej oferty. Oprócz szczegółowego udostępnienia ładunku na rynku za pomocą opcji „zgłoś ładunek”, użytkownik może samodzielnie poszukiwać pojazdu odpowiadającego jego wymaganiom. Opcja „szukaj pojazdów” daje możliwość określenia rodzaju przestrzeni ładunkowej, która jest wymagana dla ładunku. Ponadto, dla zawężenia wyników, użytkownik może określić maksymalny promień (w kilometrach), w którym giełda ma wyszukać samochodów spełniających wymagania.

Oferty wolnych przestrzeni ładunkowych, jak i wolnych ładunków, pojawiają się w oknie ofert, uszeregowane według kryteriów ustalonych przez użytkownika. Oprócz miejsca załadunku/aktualnej pozycji pojazdu oraz dostawy/preferowanego miejsca skierowania pojazdu, na liście pojawiają się dane kontaktowe osoby publikującej ofertę. Użytkownicy mają możliwość zawierania wstępnych ustaleń dotyczących wolnych ładunków/przestrzeni ładunkowych za pomocą poczty elektronicznej, telefonu oraz komunikatora tekstowego, charakterystycznego dla Systemu Trans.eu. Praca z komunikatorem polega na rozpoczęciu rozmowy tekstowej z osobą odpowiedzialną za wybraną ofertę¹⁷. Takie rozwiązanie znacząco usprawnia kontakt, daje możliwość prowadzenia kilku lub nawet kilkunastu rozmów jednocześnie, dzięki czemu użytkownik ma przejrzysty obraz wszystkich interesujących go ofert. Za pośrednictwem komunikatora, strony mogą wstępnie ustalić warunki zlecenia, cenę, czas i miejsce załadunku i dostawy, a także przesłać dane kierowcy. Ustalenia zawarte za pomocą komunikatora tekstowego są przenoszone na zlecenie transportowe, które jest przesyłane drogą, ustaloną pomiędzy zainteresowanymi stronami (w praktyce najczęściej jest to wiadomość przesłana pocztą elektroniczną lub faksem).

Oprócz wspomnianych funkcji, giełdy mają wiele innych udogodnień, usprawniających pracę użytkownika. Jedną z funkcji jest mapa. Dzięki temu rozwiązaniu użytkownik może w szybki sposób zaplanować trasę przewozu podjętego ładunku, uwzględniając m.in. preferowane drogi dla przemieszczenia oraz pominięcie niektórych państw w przewozach tranzytowych. Mapa daje także możliwość przeprowadzenia kalkulacji ceny dla oferowanego ładunku. Dodatkową funkcjonalnością mapy Systemu Trans.eu jest oznaczanie na trasie możliwych miejsc doładunków. W przypadku, gdy po załadunku na naczepie lub przyczepie

¹⁷ Komunikator Trans.eu w formie działania przypomina modne komunikatory społeczne np. Gadu Gadu, Skype czy Messenger.

zostaje wolna przestrzeń ładunkowa, przewoźnik po wprowadzeniu w formularz miejsca obecnego postoju pojazdu oraz miejsca przeznaczenia otrzymuje informację zwrotną o wszelkich możliwych doładunkach znajdujących się na planowanej trasie pojazdu.

Kolejną ważną funkcją giełdy jest możliwość weryfikacji potencjalnych kontrahentów. Dostęp do giełd frachtowych jest obłożony wieloma uwarunkowaniami. Giełdy, przed uruchomieniem nowego konta, dokonują dokładnej weryfikacji przedsiębiorstwa. Po uzyskaniu dostępu do giełdy wszystkie dane teleadresowe oraz dokumenty przedsiębiorstwa są widoczne w specjalnej zakładce, do której dostęp ma każdy zalogowany użytkownik. Przedsiębiorstwa działające na giełdach podlegają ocenie innych użytkowników, którzy zawierali z nimi transakcje. Opinie i referencje wydane na podstawie wcześniejszej współpracy także są widoczne w panelu przedsiębiorstwa i służą ocenie potencjalnego ryzyka przyszłej współpracy. Elementem uzupełniającym działania związane z bezpieczeństwem na giełdach frachtowych są fora, gdzie użytkownicy mogą rozszerzyć swoją opinię o poszczególnych kontrahentach.

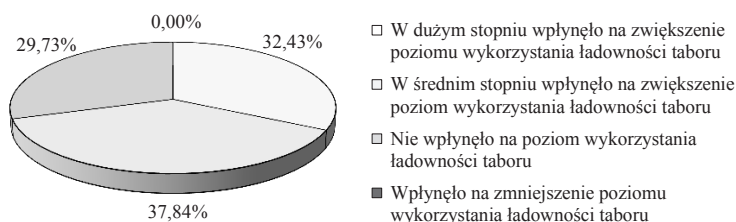
2. Ocena wpływu giełd frachtowych na poprawę efektywności przedsiębiorstwa transportowego

Pozytywny wpływ giełd frachtowych na wzrost efektywności wykorzystania taboru samochodowego oraz funkcjonowanie przedsiębiorstw firm transportowych ma swoje odzwierciedlenie w opinii przedsiębiorstw korzystających z giełd i świadczących usługi transportowe w przewozach krajowych i międzynarodowych. Na potrzeby niniejszego artykułu przeprowadzono badanie wśród losowo wybranej grupy przewoźników. Ankieta składała się z 8 pytań dotyczących korzystania z giełd frachtowych oraz ich wpływu na wzrost efektywności wykorzystania przestrzeni ładunkowych oraz na funkcjonowanie i rozwój przedsiębiorstwa transportowego¹⁸. Dla około 75% przebadanych firm transportowych giełdy frachtowe znacząco wpłynęły na znajdowanie nowych zleceń transportowych. Wspomniane wcześniej elementy funkcjonalne giełd istotnie skracają czas od momentu rozpoczęcia poszukiwania ładunku lub przestrzeni ładunkowej, do zawarcia umowy na przewóz. Ten argument ma bezpo-

¹⁸ Badanie przeprowadzono w dniach 7–15.04.2015 r. na grupie 44 przedsiębiorstw korzystających z giełd frachtowych.

średnie przełożenie na wykorzystanie taboru samochodowego w przedsiębiorstwie transportowym. Zastosowane w giełdach frachtowych rozwiązania, takie jak możliwość zgłoszenia pojazdu w dowolnie wybranym miejscu i czasie łącznie ze szczegółową charakterystyką przestrzeni ładunkowej, a także poszukiwanie ładunków w bezpośrednim otoczeniu pojazdu sprawiło, że zdaniem co trzeciego przebadanego użytkownika, korzystanie z giełd frachtowych w znacznym stopniu wpłynęło na skracanie dojazdów na nowe miejsca rozładunku, natomiast 40% użytkowników oceniło ten wpływ jako średni.

Pozytywny trend w funkcjonowaniu giełdy można także zauważyć badając opinię przedsiębiorstw transportowych na temat jej wpływu na wykorzystanie ładowności taboru. Przedsiębiorstwa transportowe swoją działalność opierają na kontrahentach, dla których realizują usługę transportową według wcześniej wynegocjowanych kontraktów. Rynek usług transportowych podlega ciągłym zmianom, nawet w ciągu jednego tygodnia, stąd regularni zleceniodawcy nie zawsze są w stanie zlecić dostateczną liczbę przewozów, aby zagospodarować każdy pojazd. Giełdy frachtowe wpływają na zwiększenie możliwości wykorzystania taboru samochodowego. Jak pokazano na rysunku 3 dla około 70% przedstawicieli firm transportowych posiłkowanie się giełdami frachtowymi w dużym lub średnim stopniu wpłynęło na wykorzystanie ładowności taboru.

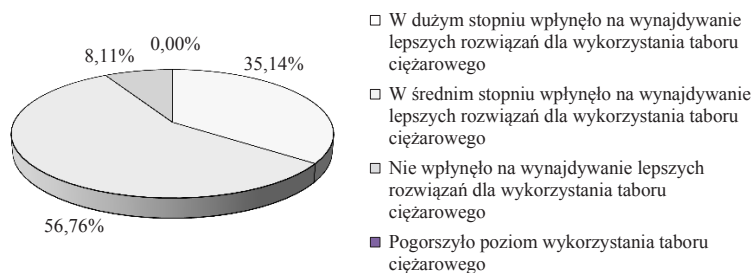

Rys. 3. Wpływ giełd frachtowych na poziom wykorzystania ładowności taboru

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety wśród przedsiębiorstw transportowych korzystających z giełd frachtowych.

Ponadto, giełdy mają także pozytywny wpływ na realizację elementów procesów przewozowych, do których można zaliczyć m.in. poszukiwanie korzystniejszej trasy dla dotychczas realizowanych przewozów, znajdowanie nowych rynków transportowych, a także poszerzanie swojego portfela usług. Przedsiębiorstwa transportowe, korzystające z giełd i realizujące usługę transportową

w ściśle określonych kierunkach, dzięki giełdom mogą poszerzać zakres swoich usług o nowe miejsca dostaw, a w przypadku firm powiązanych tylko z transportem krajowym – o przewozy międzynarodowe. Giełdy frachtowe dają pewien pułap bezpieczeństwa zorganizowania ładunków powrotnych z nowych kierunków dostaw. Ponadto funkcjonowanie giełd ma pozytywny wpływ na kooperację z innymi przewoźnikami. W praktyce ma to szczególne znaczenie podczas nieplanowanych awarii taboru samochodowego, ale także przy realizacji przewozów intermodalnych bądź w ramach aliansów kilku przedsiębiorstw. Na duży lub średni wpływ na poprawę procesów transportowych w przedsiębiorstwach korzystających z giełd wskazało ponad 90% użytkowników (rys. 4).

Rys. 4. Ocena wpływu giełd frachtowych na poprawę procesów przewozowych w przedsiębiorstwie (np. korzystniejsza trasa, poszukiwanie doładunków, nowe rynki, kooperacja z innymi przewoźnikami)

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety wśród przedsiębiorstw transportowych korzystających z giełd frachtowych.

Wyniki badania udowadniają pozytywny wpływ giełd na poprawę efektywności wykorzystania taboru samochodowego. Dzięki przejrzystym i kompatybilnym funkcjom oprogramowania, użytkownik jest w stanie swobodnie wyszukiwać interesujące go oferty oraz rozwijać swoje przedsiębiorstwo. Kontrahenci wykazują zadowolenie ze współpracy z giełdami frachtowymi. Większość przedsiębiorstw korzysta na co dzień z jednej bądź dwóch zainstalowanych giełd frachtowych – 86% to wystarcza, natomiast 14% użytkowników planuje zwiększenie liczby oprogramowania do poszukiwania wolnych przestrzeni ładunkowych i ładunków.

Praca w środowisku giełd frachtowych wpływa także na rozwój przedsiębiorstw transportowych. We wcześniejszej części artykułu nadmieniono o możliwościach jakie daje giełda przedsiębiorstwom rozpoczynającym działalność

w branży. Dzięki mobilności oprogramowania właściciel przedsiębiorstwa może być jednocześnie kierowcą i poszukującym ładunku z kabiny ciągnika. Praca z giełdami ma także pozytywny wydźwięk dla przedsiębiorstw dłużej działających na rynku. Wprawdzie dla ok. 5% badanych okres pracy z oprogramowaniem giełdy frachtowej wiązał się ze sprzedażą środków transportu, a dla 40% stan parku maszyn pozostał bez zmian, to jednak większość przedsiębiorstw (55% badanych) od momentu rozpoczęcia pracy z giełdami frachtowymi zakupiła nowe środki transportu.

Wnioski

Giędy frachtowe odgrywają ważną rolę w działalności przedsiębiorstw zarówno transportowych, jak i spedycyjnych. Zaprezentowane w artykule funkcjonalności giełd pozwalają na łatwy i swobodny sposób opublikowania nowej oferty oraz wyszukiwania środka transportu lub ładunku spełniającego kryteria użytkownika. Regularnie zwiększająca się liczba abonentów skutkuje poszerzeniem się grupy potencjalnych kontrahentów w transporcie. Dodatkowe funkcje takie jak mapa czy też możliwość weryfikacji przewoźnika zwiększają funkcjonalność giełd oraz możliwości operatora. Dzięki temu giełdy frachtowe mają pozytywny wpływ na przedsiębiorstwa branży TSL oraz niejednokrotnie decydują o powodzeniu prowadzonej działalności.

Z przeprowadzonych na potrzeby artykułu badań wynika także, że giełdy frachtowe spełniają funkcję stymulującą efektywność wykorzystania taboru samochodowego. Dzięki pracy z giełdami przedsiębiorstwa transportowe mają możliwość zdobycia większej liczby zleceń transportowych oraz rozwijania nowych kierunków pracy. Co więcej, wykorzystanie giełd frachtowych w przedsiębiorstwie pozwala na zaplanowanie trasy przewozu oraz szukania kolejnych załadunków, jeszcze przed zakończeniem realizowanego zlecenia, a także na poszukiwanie doładunków, co w istotny sposób wpływa na zwiększenie efektywności wykorzystania ładowności taboru samochodowego. Programy giełdowe podlegają ciągłemu rozwojowi, wzbogacając swoje systemy o nowe funkcje, dostosowując ofertę do rosnących wymagań użytkowników, tak aby jeszcze bardziej usprawnić poszukiwanie nowych zleceń transportowych oraz realizację procesów przewozowych.

Bibliografia

- Brousseau E., *E-Commerce in France: Did Early Adoption Prevent the Development?*, „The Information Society: An International Journal” 2003, nr 19 (1).
- Cargo News, *Gięda transportowa katalizatorem biznesu*, www.cargonews.pl/gięda-transportowa-katalizatorem-biznesu/#.
- Clements B., *Disintermediation as a Potential Consequence to the Creation of Electronic Freight Exchanges*, „Supply Chain Practice” 2001, vol. 3, nr 4.
- Głównę tabelle dotyczące transportu*, Europejski Urzęd Statystyczny Eurostat, <http://ec.europa.eu/eurostat/web/transport/data/main-tables>.
- Grzelak T., *Zastosowanie technologii GPS, GPRS, wykorzystanie Internetu oraz systemu zdalnego zarządzania ruchem (ATMS) we współczesnym transporcie. Współczesne procesy i zjawiska w transporcie*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2006.
- Lewandowski P., Dziechciarz M., *Wpływ gięd transportowych na sektor TSL*, „Logistyka” 2011, nr 5.
- Mendyk E., *Ekonomika transportu*, Wyższa Szkoła Logistyki, Poznań 2009.
- Mieszaniec J., Ogrodnik R., *Innowacyjne rozwiązania dla wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstwa w obszarze zarządzania transportem, Komputerowo zintegrowane zarządzanie*, Oficyna Wydawnicza Polskiego Towarzystwa Zarządzania Produkcją, Opole 2010.
- Pisz I., Sęk T., Zielecki W., *Logistyka w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2013.
- Stajniak M., Hajdul M., Fołtyński M., Krupa A., *Transport i spedycja. Podręcznik do kształcenia w zawodzie technik logistyk*, Instytut Logistyki i Magazynowania, Poznań 2008.
- Transport*, red. W. Rydzkowski i K. Wojewódzka-Król, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.

FREIGHT EXCHANGE AS A TOOL FOR MORE EFFICIENT USE OF VEHICLE FLEET

Summary

Road transport, as the most used mode of transport within the European Union, subject to continuous development both in terms of infrastructure and means of transport. An important element in the develop of road transport are freight exchanges. Using the resources of the Internet freight exchange programs allow a quick and effective way

to find loading space for cargo or arrange loading for the truck. Despite the multiplicity of functions, freight exchange users are operated intuitively, so that the number of companies using them continues to grow. For most users, the freight exchanges are important for the functioning of the company. As demonstrated by research carried out for the purposes of this article, used in freight exchanges solutions allow to reduce the time searching for new transport offer and increase efficiency fleet of vehicles. Moreover, in the case of some companies work with the exchange period coincided with an increase in the automotive fleet.

Keywords: freight exchanges, road transport, efficiency, fleet, System Trans.eu

Translated by Mateusz Dziechciarz